

under denne Sags Behandling i Gaar begyndte med at sige, at alle er sikkert klare over, at den nuværende Krise indenfor Erhvervslivet har sin Aarsag i den hastige Kronestigning.

Som jeg siger, den nævnte Paastand kan ikke opretholdes, fordi enhver Sammenligning mellem Udviklingen i de andre Lande og Udviklingen her i Danmark efter det Tidspunkt, da den hastige Kronestigning satte ind, viser denne Krises særlige valutamæssige Karakter for Danmark. Det viser sig ogsaa, hvis man ser paa det Forhold, som man meget ofte henviser til for Udlandets Vedkommende, Arbejdsløsheden. En Sammenligning mellem Arbejdsløsheden her i Danmark i Juni 1925, altsaa paa det Tidspunkt, da Kronestigningen satte ind, og nu viser en Fordobling, fra 9,1 til 17,4, og der er endogsaa en Tredobling fra det foregaaende Aar; og vender vi os til Norge, som har gennemløbet den samme Proces som vi her i Danmark, ser vi en Stigning fra 8,5 til 23,7. Vender vi os derimod til andre europæiske Lande, vil vi se noget ganske andet. For Sveriges Vedkommende er Arbejdsløsheden kun steget fra 8,2 til 9,5, for Englands Vedkommende fra 11,1 til 13,2 og for Hollands Vedkommende fra 6,7 til 8,3. Og udenfor Europa er Arbejdsløsheden sunket; i Kanada f. Eks. fra 6,1 til 4,1, i Australien fra 10,2 til 6,7. Kun i Tyskland, hvor man har de ganske særlige Kreditforhold, som er en Følge af den tyske Deflation, er der en enormt stærk Stigning i Arbejdsløsheden ligesom her i Danmark og i Norge. Jeg skal ikke i denne Forbindelse berøre, hvilke Virkninger Kulkonflikten i England vil kunne faa for Krisens videre Forløb, men det, jeg her har sagt, viser, at Krisens Omfang i Danmark har sin Hovedaarsag i Paritetspolitikken, og at de fælles Vanskeligheder, Europas Lande lider under, er Biaarsager.

Jeg har begyndt med at fremhæve dette, fordi det er af den yderste Vigtighed, at dette Forhold ikke udviskes, for udvisker man dette Forhold, vil man ogsaa være tilbøjelig til at tage fejl af de Midler, der kan anvendes overfor Krisen. Ser man paa denne Krise først og fremmest som en Del af en international Krise, vil man være tilbøjelig til at slutte, at Aarsagerne ligger i høj Grad udenfor os selv, saaledes at vi ikke kan øve afgørende Indflydelse paa dem, og det vil maaske faa os til at være passive overfor visse økonomiske Tilstande, som i Øjeblikket netop kræver Aktivitet. Omvendt, hvis vi erkender, at denne Krisens

Hovedaarsag er Paritetspolitikken, da ved vi i samme Øjeblik, at Krisen ophæves, efterhaanden som vi formaar at gennemføre den økonomiske Sammentrækningsproces, den Nedskrivningsproces, der fører det økonomiske Liv her i Landet ned paa et Niveau, der svarer til den højere Kroneværdi, og erkender vi det, jeg her har sagt, er vi ogsaa paa Forhaand fortrolige med de Udslag, Krisen giver sig; vi er fortrolige med, paa den ene Side at vore Erhverv faar en ringere Konkurrenceevne overfor Udlandet, et Forhold, som vi imidlertid samtidig ved vil bedre sig, efterhaanden som Tilpasningen, den økonomiske Tilpasning, foregaar, men vi er ogsaa i samme Øjeblik fortrolige med den anden Virkning, vi ser, nemlig en overordentlig Nedgang i den indenlandske Købeevne hos de Befolkningsklasser, som er afgørende for Hjemmemarkedet her i Landet.

Og jeg tillader mig at sige, at dette sidste er et Forhold, som ikke kan tages nok i Betragtning. F. Eks. er de Ændringer, der er sket i Landbrugets Stilling produktionsmæssigt set i Løbet af det sidste Aar, maaske til syvende og sidst noget af det mest betænkelige ogsaa i Forhold til Industrikrisen. Lad mig minde om, at af Landbrugets Produkter er f. Eks. Smør gaaet ned i Pris fra 5 Kr. 20 Ø. i Gennemsnit i 1924 til 3 Kr. nu pr. kg, at Slagtekvæg er gaaet ned fra 95 Ø. i 1924 til nu 40 Ø. pr. kg levende Vægt, at Heste er sunket i Værdi fra ca. 1.100 Kr. til ca. 600 Kr., at Æg er gaaet ned fra 3 Kr. til 2 Kr. pr. kg, og for det kornsælgende Landbrugs Vedkommende er Hvede gaaet ned fra 30 Kr. til 20 Kr. pr. 100 kg, Havre fra 26 Kr. til 15 Kr. og Byg fra 31 Kr. til 17 Kr. Naar man erindrer dette, saa begynder man at ane, hvad hele dette Forhold betyder overfor den Industrikrise, vi i Dag behandler, og det er min Opfattelse, at Omfanget af den Landbrugskrise, som i Øjeblikket er under Udvikling her i Landet, undervurderes af de allerfleste udenfor Landbrugernes Kreds i dette Øjeblik, og Virkningerne af den overfor Industrien gennem Nedgangen i Købeevnen undervurderes i højeste Grad.

Man kan ikke være nok opmærksom paa, at denne overordentlige Nedgang i den indenlandske Købeevne er aldeles afgørende for Krisen. Ser vi paa vor Handelsstatistik i Øjeblikket, vil vi se, at bortset fra et Par Fag, væsentlig de Fag, som det ærede Medlem Hr. Drachmann beskæftigede sig med, er der i øvrigt ikke nogen overvældende Tilvækst i Importen her til Landet. Dette karakteriserer efter min Formening Krisen som i første Linie havende sin Rod i en vold-